

מאת אורי אבנרי

ך בבוקר זה קרה סוף-סוף. נודדה המופלגה הפאשיסטית הישראלית. זה נראה מצחיק. אבל אין זה מצחיק כלל. קץ לזוהר בתופעה זו. מאיר כהנא נראה כקארקטורה פרימיטיבית של שמואל תמור, שהוא עצמו קארקטורה וולגארית של מנחם בגין. אין הוא מבהיל. האיש הגלתי הזה, הנראה תמיד בלתי-מגולח ובלתי-מסודר, הממצץ בעיניו כאחד המופרעים והמתחכם — האם כמוהו יצליח כהברה הישראלית וישפיע על הנוער הצבאי הבריאי?

הטלוויזיה הורגת אותו. היא רואה אותו כמו שהוא, על כל אפסותו. יש אומרים: גם אדולף היטלר לא היה מצליח בעידן הטלוויזיה. הוא היה תוצר אופייני של עידן הרדיו, שהביא את קולו ההיסטרי לכל בית בגרמניה, מבלי להראות את האיש עצמו. (כשמראים כיום בגרמניה יומנים ישנים של נאומי היטלר, מתגלגלים הצופים הצעירים מצחוק. נדמה להם שהוריהם השתגעו בשעתו. האיש העלוב הזה, בעל השפם המגוחך, המניף את זרועותיו כשחנת-רוח והגובח לתוך המיקרופון — איך יכלו להתייחס אליו ברצינות?)

אבל היטלר הביא חורבן על העולם ועל ארצו. כאשר מופיע בזירה הישראלית פירר חדש — אפילו קטן ועלוב — אל נעלים ממנו עין. הבה נבחן — איכך צמח העשבי-השומה הזה? ואיך הוא יכול להכות שורשים כאן?

האם הוא פאשיסט?

ך ודם כל אזהרה: אל נמהר להדביק לשום אדם את התווית "פאשיסט". כולנו נוטים להיות קצת קליידעת בשימוש במלה זו. מדביקים אותה למיפלגה שהיא אמנם ימנית-קיצונית ולאומנית-קנאית — אך שאין בה סימני-ההיכר העיקריים של הפאשיזם. משתמשים בה כדי לגדף דיעה שנואה, או להתריע נגד מעשה שרירותי של השילטון.

אולם שימוש כזה מבלבל את היוצרות ומקשה את החושים, המצווים על ערנות. אל נדמה לילד, "זאב! זאב!" — עד שמופיע זאב אמיתי, ואיש אינו מאמין כי בא. הפאשיזם הוא דבר מיוחד, חורג, מסוכן מאין כמוהו. כמו כל מחלה מסוכנת אחרת, יש לזהותו מיד עם הופיעו, כדי לאפשר טיפול מונע. אבל האבחנה צריכה להיות מדויקת.

הצרה היא שאין הגדרה מוסכמת לפאשיזם. בניגוד לקומוניזם, שקל לזהותו על פי רעיונותיו, אין לפאשיזם רעיונות ברורים וייחודיים. היולול ברעיונות, ובהיי-הרוח

כהנא

דרכוש של פיררי יהודי

בכלל, הוא אחת מתכונותיו. (כשאני שומע את המלה, תרבות, אני פותח את ניצרת אקדחי!)

הפאשיזם הוא טכניקה, סיגנון, גישה. בשעתו ניסיתי לתמצת תכונות אלה בשישה כללים אמפיריים. כדי לאפשר זיהוי קל של פאשיזם ישראלי. אם יופיע אי פעם * תנועה ראוייה לתווית הפאשיסטית, אם מתקיימים בה כל השישה האלה:

- פולחן המנהל.
 - טיפוח רגש-עליונות (לאומי, גזעי או אחר) של ההמון, תוך כדי שיעבוד אותו המון.
 - דיכוי מיעוט כלשהו.
 - הישענות בילעדית על סיסמאות בלתי-רציונליות.
 - טיפוח הפחד מפני אויב חיצוני.
 - פולחן האלימות.
- אין צורך לסמוך על הודאתו של מאיר כהנא עצמו (אולי אני פאשיסט, אבל אני לא טיפוס!) אפשר לערוך בחינה אובייקטיבית. אם נשתמש בששת הכללים האלה, נגיע למסקנה בלתי-מעורערת שתנועתו הזעירה של כהנא היא גוף פאשיסטי מובהק.

המיסחר בדם מינוח

ט עות היא להחליף את הפאשיזם בתנועה לאומית או לאומנית. הפאשיזם סוחר באיריאליזם לאומיים, אותם הוא מנסה עד לזאת הבה, כשם שמיפלגות דתיות סוחרות בערכים דתיים, תוך סילוףם והריסתם.

הניסיון מספק לכך דוגמה מאלפת. כשתפס היטלר שהפסיד במלחמה, הוא פקד להרוס את גרמניה ולהפכה לאדמה חרוכה, תוך השמדת בסיס-המחייה של מיליוני העם הגרמני בשעתם השחורה ביותר. אותה שעה נפקחו עיניהם של הרבה חסידים שטים, כמו שריהימוש הנאצי אלברט שפר, שעוד האמינו עד לאותו רגע שהיטלר הוא מנהיג לאומי כן. הם תפסו שהאומה הגרמנית לא היתה לגבי היטלר אלא אובייקט למימוש שאיפותיו המטרופיות.

רצה ספורטאי ישראל במינוח יצר בישראל גל גואה של התרגשות לאומנית. שאיחד את הציבור הישראלי מקצה אל קצה. לא עלה על דעת איש להסיק מונועה זו הון פוליטי.

היה דרוש טיפוס כמו מאיר כהנא כדי לפחור בדם הזה — ולנצל את ההתרגשות כדי להוויע שהוא מקים רשימה לכנסת.

* בספרי צלב הקרס, שהופיע בתקופת מישפט אייכמן, ושתיאר את עליית הנאציזם הגרמני תוך נסיון לאתר את שורשיו. הפרק האחרון מוקדש לשאלה: האם זה יכול לקרות כאן?

דרכוש של פיררי יהודי

מכיוון שאנשי כהנא מודיעים בעצמם שהם שלחו ארבעה מישלוחי-נשק בלתי-חוקיים לחו"ל לפני שנתפס המישלוח האחרון, ברור לגמרי שמיסחר זה התחיל הרבה לפני פרשת מינוח. לא נודע אף על פעולה רצינית אחת של הליגה להגנה היהודית נגד הליגה הערבית או הפידאיון. ברור, איטוא, שאין קשר בין פרשת-הנשק ובין פרשת-מינוח, ושסימכות-הזמן היא מיקרית. אך כהנא לא היסס לרגע לנצל את הדם והדמעות לצרכיו.

"זיין קאמפף"

ה וא לא היה צריך להתרגל לשיטה זו, כי הוא משתמש בה זה מכבר בקנה-מידה הרבה יותר גדול. מזה שנים סוחר מאיר כהנא בזכר השואה הגרוגה ביותר שפקדה אי פעם את העם היהודי. הוא רוכב על השואה, כשם שמרש מאומן רוכב על סוס.

סיסתמו המיפלגתית, "לעולם לא עוד!" באה לנצל את זכר הזוועות של היטלר — שסיסתמו, "עורי, גרמני!" באה לנצל את זכר התבוסה הגרמנית במלחמת-העולם הראשונה.

כהנא אינו האדם היחידי הרוכב על השואה. במקומות רבים ובמיפלגות שונות שורצים אנשי-שואה מיקצועיים, המנצלים את השואה לצרכיהם הפוליטיים, הפרטיים, החומריים או הספרותיים.

אולם נדמה שאיש לא הגיע לניצול כה שיטתי כמו איש זה. לא חשוב על מה הוא מדבר ובמה הוא עוסק — ערביי חברון ("דיכוי המיעוט") או הסדרת נושם סובייטיות בסופרמארקט ניו-יורקי ("האויב החיצוני"), קטטות-רחוב עם כושים בברוקלין (כנ"ל) או מישחק בנשק ("פולחן האלימות") — תמיד הוא גורר לעניין את השואה. אין שיחה של כהנא בלי שואה.

זה עתה הופיע ספרו ה"רעיוני" של כהנא באמריקה, הנושא את השם "לעולם לא עוד!" (סימן-קריאה במקור) והמבטיח על עטיפתו שזהו "הספר המזועזע ביותר שנכתב אי פעם על יהודי אמריקה!" (סימן קריאה במקור). תוך כדי קריאת ספר זה ועילעלתי בפרקים מסויימים של מ"ן קאמפף ("המאבק שלי"), ספרו של היטלר — ואי-אפשר היה שלא לשים לב לדמיון בסיגנון ההיסטרי, בהרצאת הדברים ואף במסקנות.

התוכן האינטלקטואלי של שני הספרים הוא אפס — הכוונה היא להדהים, להפחיד, לפנות אל האינסטינקטים הפרימיטיביים.

הפנייה העיקרית היא אל אחד הרגשות העמוקים ביותר של כל אדם, ובעיקר של כל אדם יהודי: הפחד.

לדידי היטלר, במ"ן קאמפף, עמדה גרמניה בפני חורבן. כל העולם קם נגדה כדי להציל את צעדיה ולהשמדה. בבית שלטה כנופיית פושעים. היהדות הבינלאומית